

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Katedra/Ústav: Katedra systematické teologie a filosofie

Posudek oponenta/oponentky na diplomovou práci

jméno oponenta/tky David Vopřada, Dr.

Autor/autorka práce: RNDr. Jakub Štěpán Tichý, Ph.D.
 Studijní program/obor: Teologie, Katolická teologie
 Název práce: Význam Augustinovy řehole pro duchovní život v proměnách času
 Vedoucí práce: doc. ThDr. Václav Ventura, Th.D.
 Rozsah práce: 201 697 znaků = 112 NS vč. příloh

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	☐	☒	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☒	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☐	☒	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☒	☐	☐

Celková typografická úprava	☐	☒	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☒	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☒	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☒	☐	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☐	☒	☐
C. Celkový přínos práce				
Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano		Ne	
Práce je kompilační prací	☐		☒	
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐		☒	
Práce přináší nové poznatky	☐		☒	
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☐		☒	
Práce má metodologický/teologický přínos	☐		☐	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Viz posudek v příloze.

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

Vysvětlete, jak Augustin vykládá pojmy monachus a monasterium.

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 11. 6. 2019

Podpis:

Příloha
Oponentský posudek k diplomové práci
Jakub Štěpán Tichý, *Význam Augustinovy řehole pro duchovní život v proměnách času*

Předkládaná práce deklaruje svůj cíl „komplexně představit Augustinovu řeholi s důrazem na diachronní a synchronní perspektivu“ (s. 10) a prezentuje se tak jako práce přehledová. Autor nejprve chce věnovat pozornost diachronnímu pohledu, a věnuje se Řeholi v kontextu antického mnišství a posléze z hlediska jejího šíření zvláště ve středověku a se zvláštním ohledem na premonstrátskou recepci. Následně přistupuje k synchronnímu pohledu, podmíněnému nicméně složitým stavem rukopisné tradice a bádání 20. století. Tento plán nachází podobu také ve struktuře celé práce, která po úvodu (9–12) věnuje pozornost historickému kontextu (s. 13–58), následuje kapitola nazvaná Analýza řehole (59–80), která se ale spíše věnuje stavu bádání věnovanému rozlišení jednotlivých dokumentů spojených s Augustinovou řeholí a pouze velmi krátce představuje strukturu dokumentu, další kapitola označená Spiritualita Řehole (81–102) se věnuje pěti momentům duchovního života přítomným v textu řeholního dokumentu. Následuje krátký závěr (103–104) a český překlad tří dokumentů, kde *Ordo monasterii* a *Obiurgatio* jsou přeloženy autorem z latinského textu s pomocí Lawlessova překladu do angličtiny a již existující český překlad *Regula recepta* v Hrdinově sbírce věnované premonstrátským pramenům (105–118). Následuje seznam použitých zkratk a použitá literatura (119–126). Struktura práce postupuje poměrně logicky, byť kapitola věnovaná *Nachleben* Augustinovy Řehole a následně i shrnutí dosavadního bádání rukopisné tradice poněkud přerušuje tok autorových myšlenek. Vzhledem k tomu, že si autor vytyčil za cíl představení Řehole a nepoložil důraz na žádnou studovanou otázku či hypotézu, kapitoly jsou rovnoměrně zastoupeny, byť by oponent položil výrazně větší důraz na teologický, exegetický nebo spirituálněteologický rozměr Řehole. Přehledový charakter práce také neumožnil přílišné rozvinutí závěru, který prozrazuje autorův zájem především o *Nachleben* Řehole v životě středověkého mnišství a který na konci opouští odborný charakter práce a pouští se na pole spíše kazatelské.

Z formálního hlediska práce rozsahem odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci, a to i v případě, že se do ní započítává již existující český překlad *Regula recepta*, který je uveden mezi přílohami. Práce je velmi slušně stylisticky psána, autor se ale nevyhnul poměrně četným chybám, a to nejen v podobě překlepů (s. 39: „Eoudoxiovi“, s. 42: „centem“ místo „centrem“, s. 59: „Lawlese“ místo „Lawlesse“; s. 60: „soplečenství“; s. 69: „v Lex Vosges“ namísto „v Les Vosges“ neboli „ve Vogézách“; s. 77 „*Regula repepta*“), ale také chybné interpunkci (s. 31: „Dříve než padla tma se zpívaly nešpory s hymnem“; s. 74 „tvrdit že je ženská řehole“), chybám ve větných spojeních a vazbách (s. 48: „Zbavil svého majetku“; s. 56: „Tímto se dominikáni zařadili mezi kanovníky, jenž měli v církvi své pevné místo“; s. 66: „Nejstarší kompletní text *Ep.* 211 se nalézá v rukopise v Zürichu pocházející z 11. nebo 12. století“; s. 76: „Jedná se například o ... ústřední role otece“), v užití velkých písmen (s. 21: „Antiky“; s. 32: „z Alexandrijského kraje“; s. 36: „Koptsky“; s. 54: „II. Lyonském koncilu“), ve skloňování antických jmen (s. 37: „Orsisiuse“) a v některých příkladech také závažných gramatických chyb (s. 17: „děti vstupovali dospěli“; s. 45: „Mezi původní 4 kongregace patřily lateránští kanovníci“). Autor čísluje i úvod, závěr a přílohy, což nepatří k úzu užívanému v teologické literatuře. Pravidla citačního úzu do značné míry respektuje, opakovaně však autor cituje nedostatečně kapitoly v knihách, kde neuvádí rozsah stran, občas k tomu dochází i u jednotlivých časopiseckých článků. V případě Augustinových děl používá velmi nezvykle vlastních zkratk děl namísto obvyklého úzu dle *Augustinus-Lexikon*. Citování patristických dokumentů dle PL v případě, že je již k dispozici novější kritická edice považují taktéž za nevhodné a zastaralé, zvláště v situaci, kdy je CCSL k dispozici jak v knihovně KTF i Strahovského kláštera. Práce je kvalitně vysázená v programu LATEX, a až na několik drobností (řádkování poznámek pod

čarou, občasná záměna pořadí interpunkce a uvozovek, užití arabských číslic v textu i v případě, kdy je územ číslici rozepsat) lze tedy typografické zpracování pochválit.

V některých případech se student nevyhnul použití vět, jejichž význam je oponentovi záhadou (s. 22: „*De beata vita* se zabývá štěstím, tedy tématem, které pro Augustina zůstane základní touhou člověka.“). Některé formulace prozrazují převzetí jednotlivých pojmů a názvů (s. 23: *Soliloquies*) či delších větných celků (s. 17: „po důkladné výuce a se svobodným rozhodnutím“; s. 69 „Irungus ze sv. Jimrama, cisterciák a bývalý člen Cluny“; s. 73: „Tato dvě kázání popisují trhlinu ve společném životě“; „Augustin složil *Praeceptum*“) zřejmě z anglosaské literatury. Student se na některých místech snaží přiblížit starověký kontext příklady, které oponent považuje za velice diskutabilní (s. 14: „Utrpení a brutalita byly často přítomné, podobně jako v carském Rusku“; s. 19: „Tato filosofie byla pro milánské katolíky stejně důležitá jako aristotelismus pro scholastiky ve 13. století“). Je škoda, že toto množství chyb a nejspíše absence redakce textu hodnotu celé práce snižuje. Je však třeba vysoce hodnotit, že student ve své práci využívá množství zahraniční, především anglické literatury, a že měl příležitost konzultovat i současné odborníky na Augustinovo dílo a teologii, především Allana Fitzgeralda, jehož společně s již zesnulým Georgem Lawlessem, o jehož práci se autor často opírá, má oponent čest označovat za svého učitele.

Z obsahového hlediska jsem již zmínil cíle práce, kterých autor dosahuje – ovšem s výhradou, že se jedná o práci přehledovou. Užití odborné terminologie i argumentace jsou na úrovni požadované po diplomové práci. Nedostatek zacílení práce na konkrétní problém však s sebou nese závěr, že práce ve značné míře zpracovává již zpracované téma a pouze ve své poslední části se odvažuje na spirituálněteologické pole, kde by bylo možné hovořit o vlastním přínosu. To, že se student neponořil hlouběji do teologické či exegetické analýzy Řehole, resp. její komparaci s ostatními Augustinovými spisy, považuji za promarněnou příležitost, přitom měl přístup např. k augustiniánským komentářům (Trapé, Cipriani), které jdou i ve spirituální oblasti hlouběji. Z hlubší sondy do základů Augustinovy spirituality, totiž dvojího přikázání lásky v kontextu bratrského společenství na základě Sk 4, 32–35 – které dle mého názoru student nakonec nedostatečně využívá k interpretaci jednotlivých bodů spirituality Řehole – by měl možnost přijít na souvislosti mezi nasměrováním jediného srdce těla Kristova k Jednomu jak s významem slova *monachus* (celkem 64 užití v Augustinově korpusu) a *monasterium* (125×), tak nakonec i s novoplatónskou inspirací Augustinovy teologie duchovního života (jemuž se ostatně věnoval mnohokrát citovaný George Lawless) a Augustinovou eklesiologií. Je nutno říci, že dvojí přikázání lásky v bratrském společenství, objevující se hned na začátku Řehole, autor zmiňuje např. na s. 78 – to, co považuji za nedostatečné, je ale zapojení tohoto fundamentálního konceptu do analýzy samotné Řehole v kontextu ostatního Augustinova díla. Proto za tuto největší slabinu práce nepovažuji to, co v ní je (a to lze považovat v rámci předkládaných prací za velmi kvalitní), ale co v ní není, totiž opravdu hluboká teologická či spirituálněteologická analýza korpusu řeholních dokumentů Augustinovi připisovaných.

Přes zmíněné výhrady, které má oponent povinnost uvést, však nelze pochybovat o tom, že práce splňuje předpoklady kladené na diplomovou práci, a **doporučuji** ji k obhajobě, navrhuji přitom práci hodnotit „velmi dobře“.